

Kísérleti Műtő és a Hepato-Pancreatico-Biliary (HPB) Surgical Research Center

története a Semmelweis Egyetem I. sz. Sebészeti Klinikáján

Dr. Fülöp András, Dr. Szijártó Attila

Semmelweis Egyetem I. sz. Sebészeti Klinika

A Semmelweis Egyetem I. sz. Sebészeti Klinika Kísérleti Műtője több évtizedes múltra tekint vissza. Alapításának pontos ideje nem ismert, annyi azonban a fellelhető adatok alapján elmondható, hogy az 1956-os forradalom idején már létezett. Visszaemlékezések alapján ekkoriban az átalakított, alagsori „kutyaműtő” meghatározó szerepet játszott a harci sérültek ellátásában.

Az 50-es évekből kevés írásos emlék maradt fent. Később, a 60-as évek végétől a 80-as évek végéig a Kísérleti Műtő számos, a magyar sebésztársadalomban meghatározó szerepet betöltő vezető tudományos karrierjének kiinduló pontjává vált, valódi tudományos műhellyé nőtte ki magát. Ez időből említést érdemel Kovács András nyulakon, kutyákon végzet orr- valamint fülplasztikai kísérletei, illetve a 70-es években megindult szervtranszplantációs kutatások, melyekhez kapcsolódóan számos disszertáció, kandidátusi értekezés látott napvilágot. Többek közt 1974-ben Karácsonyi Sándor védte meg disszertációját az anhepatikus fázis fiziológiájából, majd 1975-ben Flautner Lajos „Kísérletes pancreas-transplantatio egyes kérdései” címmel, illetve 1976-ban Faller József „Átültetésre előkészített máj konzerválásával nyert tapasztalataink” címmel készített kandidátusi értekezést. Később, Kupcsulik Péter végzett a Központi Orvostudományos Kutatóintézzettel együttműködésben enzimhisztokémia vizsgálatokon alapuló kutatásokat, eredményeit kandidátusi értekezés formájában 1977-ben mutatta be. A 80-as években az állatműtő már napi szinten, programszerűen működött és számos tudományos diákköri munkás is segítette a kutatásokat. Ekkoriban több sebészeti, gastroenterológiai, illetve aneszteziológiai témát boncolgató értekezés született, nagyban hozzájárulva a Klinika és a kutató-műhely hírnevének öregbítéséhez. A teljesség igénye nélkül kiemelendő Forgács András „Nyomás és pH-változások in vivo mérése és diagnosztikus értéke a tápcsatorna felső szakaszán”, Farkas András „Az umbilicalis kanülálás diagnosztikus és terápiás lehetőségei”, Kokas Péter „K-vitamin függő XI, XII alvadási faktor aktivitási szintjének változásai izoláltan perfundált ép és kóros patkánymájban, illetve Harsányi László és Bodoky György „A mesterséges táplálás új lehetőségeinek kísérletes és klinikai vizsgálata”

című dolgozata. A 80-as évek végén, 90-es évek elején sebésztechnika fejlődésével egyre nagyobb igény jelentkezett a sebészeti műtétani képzés iránt is. Tihanyi Tibor vezetésével az ekkoriban újszerűnek számító laparoscopos sebészeti beavatkozások bevezetése és oktatása szintén jelentős szerepet töltött be az állatműtő mindennapjaiban.

A 90-es évek elején a Kísérleti Műtő munkája átmenetileg leállt. Azonban 1997-ben Kupcsulik Péter témavezetése mellett Szijártó Attila és Hahn Oszkár, mint orvostanhallgatók indították újra a kísérletes munkát, a máj microcirculatiojának és ischaemiás károsodásának témakörében önálló kutatási terv készült. Ennek eredményeként hosszú idő után újra, 2007-ben Ph.D. fokozat született „Az ischaemiás tolerancia növelésének lehetőségei a májsebészetben” Szijártó Attila jóvoltából. Ezt követően a klinikán folyó kísérletes sebészeti tevékenységek új lendületet vettek. Ekkor a labor érdeklődése elsősorban a különböző szervek ischaemias-reperfúziós károsodására, illetve ennek mérséklésére irányult. Másfél évtized alatt több mint száz, kiemelkedő eredményeket (TDK, OTDK helyezések, Pro Scientia aranyérmek) elérő tudományos diákköri munkát végzett hallgató gazdagította a labor életét. Mintegy egy évtized alatt, a témában további 8 doktori dolgozat született, melyek eredményeként Szijártó Attila 2016-ban a Magyar Tudományos Akadémia doktora címet is elnyerte „Az ischaemiás kórállapotok befolyásolhatósága az idő függvényében” című tanulmányával. A lelkes tudományos diákkörös és doktrandusz hallgatók szép számmal választották a sebészeti pályát hivatásuknak. Az iskolateremtő műhely számos külföldi (Amszterdam, Hamburg, Aachen, Kyoto, Boston) tanulmányútra is alkalmat adott a laborban dolgozóknak.

Jelenleg a labor fő kutatási területe a különböző máj-volumen manipulációs technikák, májregeneráció vizsgálata. A véna portae okklúziós eljárások patofiziológiai hátterét vizsgáló kutatásokból számos, nemzetközileg is magasan rangsorolt tudományos közlemény, két Bolyai ösztöndíj és további 3 doktori értekezés született az elmúlt néhány évben. A Kísérleti Műtő tevékenységét jelzi a közel 70 közlemény, valamint az 500-t meghaladó idézettség.

Az országosan és nemzetközi összevetésben is kiemelkedő kutató tevékenység a máj, a hasnyálmirigy, valamint az epeutak betegségeivel kapcsolatos kutatások fókuszában mindig e szervek kórleletani, sebészeti anatómiai viszonyai, új sebészi eljárások modellezése, bevezetése álltak. E mindennapi gyakorlatba könnyen átültethető alap kutatások - mai terminológiával élve tehát transzlációs kutatások – nem lennének kivitelezhetők évtizedes múltra visszatekintő kollaborációk nélkül. Kiemelendő, hogy az eredményes nemzetközi kapcsolatok eredményeként került megrendezésre 2014-ben Budapesten a European Society for Surgical Research 49. kongresszus Szijártó Attila elnökletével. Ennek a folyamatos és folyamatosan

megújuló, bővülő szakmai együttműködésen nyugvó munkának továbbfejlesztése céljából született meg 2015-ben egy új szervezeti forma, a Hepato-Pancreatico-Biliary (HPB) Surgical Research Center. A munkacsoport célja és feladata az önálló klinikai és kísérletes vizsgálatok támogatása mellett a témával foglalkozó különböző társszakmák, hazai és külföldi szakemberek felkutatása, tevékenységük összekapcsolása. A munkacsoport nevéhez köthető a 2017-es European Digestive Surgery - 11th EDS Postgraduate Course megrendezése, illetve a 2019-ben megrendezésre kerülő „Colorectalis májmetastasisok komplex kezelése” és a 2020-ban megrendezendő „Hepatocellularis carcinoma komplex” kezelése névre hallgató konszenzus konferencia, amit várhatóan a jövőben további, hasonló szakmai kongresszusok követnek majd.